

*Н.М. Кравчук (к.е.н., доцент), Д.В. Степанчук (здобувач)
(Національний авіаційний університет, Україна)*

Залучення іноземних інвестицій в Україну: стан та перспективи

Залучення іноземних інвестицій в Україну є важливим завданням для розвитку економіки та підвищення життєвого рівня населення. Для досягнення цієї мети необхідно створити сприятливі умови для інвестицій та забезпечити їх захист.

Світова економіка розвивається під впливом зростаючої конкуренції, вона постійно змінюється та потребує зміцнення міжнародних економічних зв'язків і в свою чергу розширення й поглиблення інвестиційного співробітництва для країн світу, які є учасниками сучасних господарських процесів.

Україна має потенціал для залучення іноземних інвестицій у різноманітні сфери економіки. Основні сфери, які привертають увагу в Україні для іноземних інвесторів, є:

- аграрний сектор. Наша країна вважається однією з найбільших країн в світі за обсягом виробництва харчових продуктів, зокрема зернових, м'яса та молока. Іноземні інвестиції сприятимуть розвитку цього сектору, зокрема шляхом впровадження нових технологій та підвищення якості продукції;

- енергетика країни має значний потенціал щодо використання відновлюваних джерел енергії, зокрема сонячної та вітрової енергії, що дозволить за рахунок іноземних інвестицій розвивати цей напрямок та знизити залежність від імпорту енергоресурсів;

- інфраструктура країни потребує інвестицій у розвиток транспортної інфраструктури, зокрема будівництво доріг, залізниць та морських портів, що дасть змогу покращити логістику та знизити витрати на транспортування товарів;

- ІТ-сектор країни має значний потенціал у розвитку ІТ-індустрії та виробництві програмного забезпечення, що дозволить за рахунок інвестицій відкрити нові компанії та створити робочі місця в цій сфері;

- фармацевтична та медична індустрії країни має потенціал у виробництві лікарських засобів та медичного обладнання, що допоможе розвинути цей сектор та покращити якість медичних послуг в Україні.

Згідно з даними Національного банку України, станом на 31 грудня 2021 року, найбільші обсяги іноземних інвестицій в Україні були зосереджені у наступних сферах:

- фінансові послуги та страхування - \$3,9 млрд;
- промисловість - \$3,7 млрд;
- інформаційні та телекомунікаційні технології - \$2,8 млрд;
- торгівля - \$1,6 млрд;
- нерухомість - \$1,5 млрд.

Загальна кількість прямих іноземних інвестицій в Україну зросла на 89,2% за період з 2015 по 2022 роки, до 7,8 млрд доларів у 2022 році. При цьому, відносно невелике зменшення відбулося в 2020 році через пандемію COVID-19 та зміни в глобальному економічному середовищі (таблиця 1).

Таблиця 1.

Прямі іноземні інвестиції в Україні з 2015 по 2022 рр. (млн. дол. США)

Рік	ППІ в Україні	ППІ з України	Сальдо
2015	-458(-868)	-51(-162)	-407(-236.1%)
2016	3810(+4268)	16(+67)	3794(+1032.2%)
2017	3692(-118)	8(-8)	3684(-2.9%)
2018	4455(+763)	-5(-13)	4460(+21.1%)
2019	5860(+1405)	648(+653)	5212(+16.9%)
2020	-868(-6728)	82(-566)	-950(-118.2%)
2021	6687(+7555)	-198(-280)	6885(+824.7%)
2022	838(-5849)	344(+542)	494(-92.8%)

Нові інвестиції в Україну зросли в 4,7 рази за період з 2015 по 2022 роки, до 5,2 млрд. дол. у 2022 році. При цьому повернення інвестицій також зросли до 1,6 млрд. дол. у 2022 році, що свідчить про підвищення рівня довіри до української економіки з боку іноземних інвесторів.

Прибуток інвесторів зріс у 1,5 рази за період з 2015 по 2022 роки, до 502 млн. дол. у 2022 році. Проте, це значення все ще залишається нижче порівняно з кількістю нових інвестицій, що може свідчити про низьку рентабельність та заробіток в окремих галузях України.

Шляхи залучення іноземних інвестицій до України можуть бути різними, але основними з них є:

- створення сприятливого інвестиційного клімату (створення стабільної правової системи, уніфікацію законодавства та його прозорість, зниження адміністративних бар'єрів, спрощення процедур реєстрації та отримання дозволів на інвестиційні проекти, захист прав інвесторів та гарантування їх безпеки);

- розвиток інфраструктури (будівництво та реконструкція доріг, залізниць, аеропортів та інших транспортних мереж, а також створення спеціальних економічних зон);

- підтримка малого та середнього бізнесу (створення сприятливих умов шляхом забезпечення доступу до кредитів та інших фінансових інструментів, зменшення податкового навантаження на підприємства та забезпечення підтримки від держави);

- проведення рекламної кампанії (участь в міжнародних виставках та конференціях, проведення бізнес-місій та рекламних кампаній в соціальних мережах та інших медіа);

- розвиток освіти та науки (державна підтримка наукових і дослідницьких центрів, підвищення якості освіти та стимулювання розвитку інноваційних проектів);

- розвиток туризму (популяризація культурного, історичного та природного потенціал, створення сприятливих умов для туристів);

– розширення міжнародних партнерств (створення сприятливих умов для іноземних компаній та інвесторів, з метою забезпечення взаємовигідної співпраці та розвитку бізнесу);

– залучення фондів міжнародної фінансової підтримки (залучення міжнародних фінансових фондів Міжнародний валютний фонд (МВФ), Світовий банк та Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) для фінансування інфраструктурних та інших проектів).

Ці шляхи допоможуть залучити іноземні інвестиції до України та сприяти розвитку економіки країни. Важливою умовою є створення стабільного та сприятливого інвестиційного клімату, який дозволить забезпечити зацікавленість іноземних інвесторів та їх бажання вкладати свої кошти в Україну. Це можна досягти шляхом розвитку правової та податкової систем, зменшення бюрократичних перешкод та корупції, а також забезпечення захисту іноземних інвесторів від неправомірних дій з боку державних органів та інших суб'єктів господарювання.

Крім того, важливим є розвиток вільної торгівлі та участь у міжнародних економічних інтеграційних процесах, що забезпечить доступ до нових ринків збуту та зниження торговельних бар'єрів для українських компаній.

Також, ефективне залучення іноземних інвестицій потребує активної промоції інвестиційного потенціалу України на міжнародному рівні. Для цього можуть використовуватися різноманітні маркетингові та PR-інструменти, такі як участь у міжнародних виставках та конференціях, розміщення рекламних матеріалів у відповідних ЗМІ та на інтернет-платформах.

Висновки. Загалом, залучення іноземних інвестицій є важливою складовою розвитку економіки України та може бути досягнуте шляхом реалізації комплексу заходів, спрямованих на покращення інвестиційного клімату та підвищення конкурентоспроможності країни. У той же час, інвестиційний потенціал України ще далеко не вичерпаний, і в країну можна залучити значно більше іноземних інвестицій, якщо будуть вирішені проблеми, пов'язані з бізнес-кліматом, правовим регулюванням та інфраструктурою. Загалом, хоча інвестиційний клімат України показує деяке покращення, інвестиційна привабливість країни все ще може бути підвищена шляхом політичної та економічної стабілізації та забезпечення довіри іноземних інвесторів до українського бізнес-середовища.

Список літератури

1. FDI intelligence - <https://www.fdiintelligence.com/>
2. Ways of attracting foreign direct investment in the Ukrainian economy - <https://ideas.repec.org/a/aff/colart/y2021i50p168-173.html>
3. Національна стратегія збільшення прямих іноземних інвестицій в Україну - <https://ukraineinvest.gov.ua/uk/fdi-strategy/>
4. Національний банк України - <https://bank.gov.ua>
5. Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) в Україну - <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/>